

en lønnet Medhjælper, kunde man jo bruge Sognekogdens Lønning til denne Godtgjørelse, og maaskee anvende endnu lidt Mere derpaa. Det var væsentligst dette, jeg havde at sige; jeg beder den høitærede Minister at overveie, om vi ikke kunne drage dette Spørgsmaal om Sognekogdernes Afstæffelse ind under Loven.

Brun: Jeg skal tillade mig, ligesom den ærede sidste Taler, at begynde med at bringe min Tak til den høitærede Indenrigsminister for Fremlæggelsen af denne Lov, men tillige og i Særdeleshed for de Udtalelser, hvormed han har ledsaget Lovforslaget. Han udtalte som sin bestemte Mening og Overbeviisning, at der burde gjøres alt Muligt for at fremme Kommunernes Udvikling og Selvstændighed, for i Kommunernes Bestyrelse at fremkalde og fastholde de bedste Kræfter, der kunne findes, og fremdeles udtalte han, at han meente at kunne opnaae dette, naar man, saavidt muligt, udvidede Bestyrelsernes Myndighed og indskrænkede Medlemmernes Arbeide. Disse Principer maa jeg fuldsændigt tiltræde, jeg skal med Glæde understøtte dem, hvor jeg kan. Men naar man tager Lovforslaget i Hænderne og efterseer, hvorvidt disse Principer ere gennemførte i alle Paragrapherne, tilstaaer jeg, at jeg føler mig temmelig stuffet i mine Forhaabninger. Jeg kan ikke nægte, at der i Lovforslaget findes betydelige Fremskridt, navnlig i Retning af, at Sognekommunerne næsten ganske ere fritagne for den Control af Regjeringsmagten, som de hidtil stode under. Dette Punkt er saavidt muligt gennemført i Lovudkastet, at Kommunerne kun skulle controleres af Amtsraadet, og fremdeles er der et stort Fremskridt — der allerede er berørt af flere ærede Talere — nemlig den Forandring, hvorved man har simplificeret Skatteopkrævingen og Skatteligningen. Disse Fremskridt skal jeg hde min fulde Anerkjendelse; men hvad det angaaer, at Myndigheden skulde være udvidet for Kommunerne, maa jeg tilstaae, at jeg ikke ret indseer, hvori denne Udvidelse er at finde. Det eneste Punkt, hvori jeg finder, at Kommunerne faae større Myndighed end før, er den ene lille Paragraph, hvori de have Ret

til at afløse noget Pligtarbeide og nogle Naturalhjælper, der hdes deels af hele Kommunen, deels af enkelte Dele af den. Denne Ret havde de ikke før, men selv denne Ret bliver indskrænket, naar vi ikke ville udøve den i det Hele; ville vi udøve den partielt, bliver den underkastet Amtsraadets Bestemmelse eller nærmere Approbation. Paa Fattigomraadet er der rigtignok givet Kommunerne noget Mere end før, men det er mere Arbeide, ikke mere Myndighed; vi havde før den samme Myndighed. Den eneste Forandring er den, at Sognepræsten ophører at være vor Forretningsfører; rigtignok har han nu en Stemme med i Fattigsagernes Afgjørelse, men at een Stemme ikke har Meget at bethyde, derfor have vi jo den høitærede Ministers egne Ord fra igaar. Præsten foredrager Sagerne, men han kan ikke afgjøre en eneste Sag uden Sogneforstanderskabets Minde. Paa dette Punkt have vi altsaa ikke faaet mere Myndighed, men meget mere Arbeide; men jeg erkjenner, at det er rigtigt i Principet og vistnok ogsaa vil være det Rigtigste i sine Følger. Med Hensyn til Skolevæsenet er det omtrent ligesaa galt; men der er det rigtignok snarere ombendt. Vi have paa dette Omraade hidtil ikke havt alt Arbeidet, men nu faae vi det altsammen. Men vi have ganske vist havt Ret til tilligemed Sognepræsten at kontrollere ikke blot den oeconomicke Deel, Skolevæsenet betræffende, men ogsaa Underviisningen. Skolepatronen har tilligemed Sognepræsten controlleret Lærerne og Underviisningsmethoden, og disse to Functionærer for Sogneforstanderskabet have været tilstede ved Examinerne og skulde endogsaa møde ugeviis eller dog en Gang imellem i Skolerne for at see, om det gik rigtigt til. Det nye Lovudkast lader til at ville unddrage Sogneforstanderskabet denne Myndighed. Det lader til i § 4, at man vil have, at Sognepræsten skal staae ene overfor Sogneforstanderskabet, at han ene skal have Ansvaret og hele Forvaltelsen af at commandere og kontrollere, og Sogneforstanderskabet ene have Forvaltelsen af at punge ud og at lufte. Der er et tredie Punkt, hvor jeg heller ikke seer, at der gives større Myndighed, men tværtimod en ringere. Vi have hidtil havt ubetinget Myndighed til at paa-